

A vidéki turizmus Magyarországon

A vidéki turizmus

Az idegenforgalom fejlesztésében a 70-es évek közepétől érzékelhető szcenárióváltás egyik legfontosabb következménye azokban a törekvésekben mérhető le, amelyek az idegenforgalom arányosabb területi képének kialakítása, új fogadóterületek feltárása, új kínálatok megteremtése irányában hatottak. Az addig a turizmus által alig érintett vidéki térségek a figyelem középpontjába kerültek. Ezekben a régiókban összekapcsolhatók a turizmus és a széles értelemben vett területfejlesztés érdekei. Közös termékük a német nyelvterületen „Landtourismus”-nak nevezett forma (Assam, R. 1993). Ez egy gyűjtőfogalom, amely egyrészt tartalmazza mindazokat a módszereket, amelyekkel a korábbi, spontán módon kifejlődött turizmuscentrumokon és -övezeteken kívüli rurális térségekbe idegenforgalom telepíthető, másrészt átfogja azokat a turizmusváltozatokat, amelyek képesek hasznosítani a feltárt adottságokat. Magyarországon e fogalom nem teljes értékű megfelelője a falusi turizmus. A vidéki turizmus fő vonzerejét elsősorban olyan tényezők jelentik, mint a természet közelsége, a még élő tradíciók (tárgyi, szellemi, kulturális, valamint termelési hagyományok), a vidéki életmód, a családi miliő, a közvetlen emberi kapcsolatok. Mindezek azonban nem egy meghatározott turizmusváltozat alapját képezik, hanem a vidéki idegenforgalom számos, különböző típusának kialakulására nyújtanak kiváló lehetőséget, melyek akár egy-egy tájegységen, településen belül is, akár vendégfogadónként is eltérő, sokszínű kínálatot állnak a turisták rendelkezésére.

A vidéki turizmus konkrét formái

A fejlett turizmusú európai (alapvetően nyugat-európai) országokban a vidéki régiók turizmusának több évtizedes hagyományai vannak. Közülük még a modern területfejlesztési módszerekkel segítettek is 15-20 éves múltat tekintenek vissza. Mindez azt jelenti, hogy a helyi adottságoknak megfelelően a turizmus változatainak meghökkentő bősége fejlődött ki.

A falusi turizmus

A vidéki térségek alapvetően kis intenzitású, diffúz, de sokszínű vonzerejére épül a vidéki turizmus legáltalánosabb formája. Elsőként Ausztriában és Németországban fejlődött ki az „Urlaub am Bauernhof” kínálat, ami magyarra fordítva „üdülés a parasztházban” jelentésű. Ezt a formát tartalmilag a nálunk használatos falusi üdülés, falusi turizmus meghatározással lehet rokonítani. A Magyarországon jól ismert falusi turizmus fogalom nem határoz meg egyértelműen turizmus terméktípust. Inkább komplexitása, további termékeket átkaroló jellege tekinthető alapvető jellemzőjének. A falusi turizmus a falusi környezetben történő szállásadáson túl (a vendégfogadó saját portáján kialakított szálláshelyen fogadja vendégeit):

- **kulturális kínálatot** (helyi hagyományok, ünnepek, rendezvények, folklór);
- **gasztronómiát** (saját ételleivel, házi termelésű borral, pálinkával, szörppel stb. kínálja vendégeit, ezzel már kapcsolatba lép az agroturizmussal);
- **borturizmust** (saját pincéjében mutatja be a gazda borait);
- **természetjárást** (a természetvédelmi területek felkeresésével);
- **gyógyturizmust** (közeli gyógyfürdő vagy speciális helyi klíma kihasználásával);
- **lovasturizmust** (helyi lovasudvart bevonva a kínálatba);
- **gyermektáborozást** jelenthet.

A kínálati elemeken alapuló meghatározást tovább pontosítja a fogalom definíciója: „a városon kívüli, helyi és regionális vonzóerőkkel rendelkező, gondozott falusi, vidéki környezetben, a bel- és külföldi vendégek szabadidő-eltöltési szükségleteinek széles körű, kereskedelmi alapokon történő kielégítése és az ezt szervező helyi intézmények és szolgáltatók együttműködése.”

Fontos jellegzetessége a falusi turizmusnak, hogy vonzerői három nagy csoportba sorolhatók:

- A természet közelsége, a természetesség.
- A megőrzött hagyományok.
- Kiemelkedő jelentőségű a falusi vendégszeretet, a családiasság, mint vonzerő.

Forrás: Jenkei L., Idegenforgalmi Értelmező Kézisótár 2002, Szabó G. 2000

Az agroturizmus

Már profiljában szűkített, specializált kínálat jellemző az agroturizmusra. Ebben az esetben a vidéki adottságok kosarából a mezőgazdasághoz kötődőket alakítják idegenforgalmi kínálatá. Az agroturizmus magában foglalja az agrártérségekbe települő, a mezőgazdasági adottságok és termékek értékesítésére szerveződött turizmust. Az agroturizmus egy olyan konkrét terméktípust testesít meg a vidéki turizmuson belül, ahol a vidéki környezetben folyó vendégfogadás kereteit működő agrár(kis)üzem adja, a vonzerők jelentős része is az agrárium tevékenységei és produktumai közül kerül ki, ezeket a vendégek ellátásánál is felhasználják. A szállásadás kapcsolódó kínálat a helyi, házi agrártermékek mellett, de nem ez a legfontosabb része az agroturizmus-terméknek.

A kínálat szakosított, a kiválasztott vendégcsoportoknak megfelelően specializált. Mezőgazdasági tevékenységhez kötődő sport- és hobbiturizmust jelent, így pl. lovas, horgász-, vadász- és borturizmust. Jelenti a mezőgazdasági tevékenységbe való bekapcsolódást; részvételt a szüretben, a gyümölcsaszalásban, a mézpergetésben, ez lehet munka a biofarmon stb. Fontos attrakciója a mezőgazdasági termékek helyben fogyasztása és eladása (bor, sajt, zöldség, gyümölcs, füstöltárak stb.), valamint az aktív részvétel az agrártermékek feldolgozásában. Az agroturizmus külön előnye, hogy támogatja a helyi termékek közvetlen értékesítését, így segítve a mezőgazdaság piacszerzését.

Az alábbi táblázat mutatja be a vidéki vonzerők, a falusi turizmus speciális termékei, valamint a kapcsolódó további vidéki turizmus termékeinek rendszerét.

Attrakciók	A falusi turizmus speciális termékei	Kapcsolódó vidéki turizmus terméktípusai
I. <i>A vidék természeti értékei</i>	Aktiv üdülés falun túrázás, horgászat, kerékpározás Üdülés a lovasudvarban Környezetbarát vendéglátó porta helyi termékek, természeti értékek	→ Természetjárás → Kerékpáros turizmus → Horgászat, vadászat → Lovas turizmus → Agroturizmus → Ökoturizmus
II. <i>A vidék tárgyi és szellemi öröksége</i>	Hagyományok vendégfogadó portája Csoportok vendégháza a falusi portán Falusi életmód ifjúsági porta A célcsoport bekapcsolódása a mg.-i munkálkodásba Gyermekbarát vendéglátó porta	→ Kulturális turizmus → Ifjúsági turizmus → Agroturizmus
III. <i>Az agrárium értékei és termékei</i>	Egészségporta - gyógynövények - biotermékek - reform életmód - egészséges helyi élelmiszerek A „falusi vendégasztal” - gasztronómiai élmények és agroturizmus Üdülés borosgazdánál - falusi turizmus a borutak kínálatában	→ Egészségturizmus → Agroturizmus → Agroturizmus, borturizmus és tematikusan, helyi termékutak